

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész-egylet tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részéről évi 4 korona. Előfizetőknek: Egész évre 4 korona; félévre 2 korona.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő nevére Kolozsvár, Deák F.-u. 2. sz., reklamitiók, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz Kolozsvár, Mészáros-utca, 3. sz., a pénzküldemények Zsógon Rác Mihály egyll. pénztárnokhoz Kolozsvár, Bocskay-tér intézendők

Hirdetés díja: Egyesületi hirdetésnél egész oldal (187 negysz. cm.) 20 k., féloldal 10 k., negyed oldal 5 korona. Egyesületi tagok és fél éves hirdetőknél 10%-al, egész éves hirdetőknél 15%-al olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az egyesület pénztárába. — Apróhirdetés szavonként 5 fillér. — Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny”) tüzetes megjelölésével van megengedve.

A KEZIRATOKAT NEM ADJUK VISSZA.

Felelős szerkesztő: **Dr. Ványolós Miklós.**

Természet szerinti méhészet.

Irta: **Chorus Iván.**

A jó hővezető anyagok között a vas az érekek sorában a hetedik helyen, míg a cín ötödik helyen áll, mindkettő az aránylag kis térfogatú kaptár ürtartalmának melegét, különösen télen rendkívüli módon leköti. Az ablak üvegje, amely a keretes kaptár egyik oldalfalát képezi, bármennyire szalmapárnával, papírral, meleg vattával fedve legyen, szintén igen sok meleget leköt.

A jó és rossz hővezető anyagok, hogy mily mértékben kötik le a hőt, egyszerű eljárással próbálhatjuk ki. Vegyünk egy vas huzalt, — drótdarabot — fogjuk pusztá kézzel és tartsuk egyik végét láng felé. Rövidesen érezni fogjuk egész terjedelmére kiható melegét.

Most vegyünk egy faszilánkot, amelyet, ha egyik végén meggyújtunk, azt végig égni hagyhatjuk a nélkül, hogy annak melegét pusztá kezünk érezné. És amint a két anyag a hevített állapotban viselkedik, ugyanígy fog viselkedni a fagypony alatt is. Ezen oknál fogva képző-

dik a cinen, vason télen át zuzmara, az üvegen jégvirág a kaptár belsejében.

Tisztán természeti okok tiltják tehát, hogy kaptáraink készítésénél minden jó vezető anyagot állandóan beerősítve alkalmazni nem lehet.

Kezelési okok miatt, ha ilyenekre szükségünk van, azokat télire a kaptárból eltávolítani kell. Aki jövőben ez ellen vét, ne csodálkozzék, ha családja vérhasban szenved és azon sem, hogy miért képződött penész a hátulsó kereteken.

Az állati testek állandó hőveszteséget szenvednek a testet környező levegő hatása következtében. Minél hidegebb levegő veszi körül a testet, annál nagyobb annak hővesztesége. A test hőveszteségét táplálékkal pótolja.

A hőcsere elmélet — amiről a múlt számban röviden szoltam, — a méhek életében is fennáll, ha nem is szösz szerint a melegvérű állatok életrendje szerint, de ilyen formán.

A méhcsalád egyedei külön-külön egymaga hőfejlesztésre képtelenek, láthatjuk ezt a kintjáró dolgozóknál, mert a legkisebb lehűlt levegőre bágyadtságba, munkaképtelenségbe jutnak.

A méhcsalád nagy tömegével a kaptárban képes csak hőt fejleszteni, de a hőcsere azon követelménye, hogy táplálék felvételével képes ezt elérni, rájuk nézve is fennáll, mint egyéb gerincesek stb. állatoknál azzal a különbséggel, hogy míg a magasabbrendű állatok bizonyos ideig táplálék nélkül is hőt fejlesztenek, a méheknél a nagyobb tömeg erejében és annak állandó zárt csomóján mulik. Ha tehát akár a tömeg gyengesége, akár pedig a tömeg megbolygatása áll be, a hőfejlesztés már fennakadást szenved. Egyéb körülmény is bénítólag hat a család hőfejlesztő képességére, ha ugyanis hajléka nem teljesen zárt, hanem oly légjáró részekkel bír, ami által a fejlesztett hő veszteséget szenved, vagy ha jó hővezető anyag közbejöttével a hőveszteség áll be.

Bármely állapot következik be, a család kényszerülve van a normális tápanyagnál jóval többet fogyasztani, ami télen betegséget, sőt éhhalált is okozhat, tavasszal az ingadozó időjárás ideje alatt pedig fejlődési zavarokat, költést, meghülést stb.

Végül pedig a méh szorgalmára épített jogos követelményünket, a méz hozamot teszi kétségessé.

Az eddig felsorolt természeti törvények oly szigorúan szabják meg a családélet folyamatát, hogy az emberi elme

józanul semmiféle mesterkedő kibuvót nem találhat saját fixa ideának keresztülvitelében.

Hogy ez ideig ment a mesterkedő kezelés, érthető, mert nem vettük figyelembe azokat a figyelmeztető jeleket, amik kézenfekvők voltak. És ha mégis a jövőben folytatása lesz a régi erőlködéseknek, ismétlődni fog a mult évi nagy csapás, amit már zsebre nem tehattünk, elhallgatni nem bírtunk, de ismétlődni fognak évről-évre azok a kisebb mérvű csapások, a miket számtalan helyen tisztán hiúságból zsebreváltunk, elhallgattunk.

Szeretném kimondani, hogy ime, kedves méhésztársak, ennyi az, amit én a természet szerinti kezeléssel figyelmeztető ajánlok. Mondom, szeretném, de nem tehetem, mert a természet törvénye még sok-sok szabályt állított fel akkor, a midőn a teremtés nagy munkáját a szerves lények felépítésében megkezdte. És úgy, amint a legkisebb fűszál élete is eme törvények rendje szerint szabályozódik, azok szerint a méh-élet is alá van vetve annak. Nem lehet tehát itt az emberi akaratnak kénye-kedve szerint mesterkedni, ellenben előbb legyünk tisztában azal, hogy az emberi okoskodás csak azután kezdődhetik, ha már a természeti törvényekkel tisztában van.

Védekezés, rajzás meggátlása, kirajzott családok és rajok átvizsgálása, egyesítés.

(Julius a méhesben.)

Jeligém: Kövesd a méhek jó hajlamait!

Tudod? Emlékszel még? . . . Ugy estefelé volt. Valaki csendesen, csak csendesen dalolt. Csillagfényes égre szállott az alkonyat és összehozta mind a kedves arcokat . . . Ott volt a remény! Mesélt és fecsegett. Álomba ringatott, mint hívó gyermeket . . . S aztán a szeretet karjába ölele. Tudod, a két keze rózsákkal volt tele . . .

És jártunk fehér akácok alatt, hímes réteken zümmögő méhek között. Fogtuk a rajokat, pörgettük a mézet! Óh, ez az álom, a méhészt álma volt! De aztán Medardius napján rideg valóra ébredénk! . . .

Ime: Medárd napja, hagyományos hűségéhez híven, alaposan keresztül húzta számításunkat. Kisebb-nagyobb megszakításokkal június hó 8-tól 30-ig állandó esőzéssel örvendeztette meg a mé-

hészeket. A rajzásnak és pörgetésnek egyszerre vége szakadt; sőt az esőzés előtt vagy közben kapott rajokat etetnünk is kellett. Pedig úgy tetszett, hogy a június 8-ig tartó száraz hűvös idő igazolni fogja jóslatunkat, melyet a félúton tett semmivé a számításból kihagyott nevezetes nap; melyről a néphit is azt tartja, hogyha esővel kezd, hat hétig folytatja! Ritka kivétellel így is van; miért jövőre jó lesz okulnunk és szem előtt tartanunk ezt.

1. Védekezés, megfigyelés.

Különb is az időjárás, hőmérséklet, szél, felhőzet, csapadék, harmat, jégeső, dér, zivatar, fagy; valamint a mézelés: suly-növekedés, sulyapadás és a fontosabb mézelő növények virágzásának adatait jó lesz ha pontosan és évek során át felfegyezzük, mert a saját vidékünk időjárását, flóráját csak így fogjuk alaposan megismerni idővel; csak így tudjuk a méhtenyésztésre káros hatásokat elhárítani, védekezni azoktól.

Kolozsvár vidékéről a június havi megfigyeléseket az utolsó oldalon levő táblázat tünteti fel.

Ilyen szomorú adatok után hagyjuk csak pihenni a pörgetőt! Amit pörgettünk tegyük félre, mert ki tudja . . . Amely családnál sok méz volna, segítsük onnan mézszegény rajokat, nehogy a fiasítás megakadjon, vagy élelem hiányában ki is dobálják azt. A mézzel azonban óvatosan bánjunk, nehogy annak hosszas kitétele, vagy elcsepegtetése rablást idézzon fel. Védekezésünk terjedjen ki minden irányba! Ott, ahol a hordás nagyon megcsappant ne feledjük a kijáró megszükitést, de túlságba itt ne menjenek!

2. A rajzás meggátlása.

Azt hiszem, ezt már elvégezte maga az idő! Hanem még ott is, ahol jelentékenyebb hordásra volna kilátás, jó lesz a rajok elfogadását megfontolni; mert a sok raj soha sem volt áldás. Ilyen szeszélyes időjárás mellett inkább maradjanak a családok meddők, mint rajozzanak. Elégedjék meg tehát mindenki, ha egy rajt kapott, a másod rajokat pedig az általam sokszor leirt mód szerint adja első rajt bocsátott családokhoz, de soha sem vissza az anya családhoz! Vagy pedig egyesítse és lássa el idejében mézzel!! Ha igen erős valamely család, a további rajzásnak elejét vehetjük úgy is, ha a másodrajt heiyére állítjuk s az anyacsaládot másfelé tesszük.

Mozdíthatlan kaptároknál úgy járunk el, hogy az összes fiatal méheket (és nem a fiasítást!), a déli órák körül, egy gyöngébb utórajhoz seperjük be, hová 1—2 keret mézet is atteszünk.

3. A kirajzott családok és rajok.

Most az ideje, hogy a kirajzott családokat és rajokat (főleg utórajokat!) sürgősen átvizsgálja a méhész! Tudjuk, hogy az anyacsaládoknál és utórajoknál rendszerint fiatal anya van, melyet pázás közben ezerféle veszedelem fenyeget; sőt meddön is maradhat. Szorgalmasan vizsgáljuk át e családokat s ahol simán földött munkás fiasítást nem találunk, adjunk be oda egy anyabölcsőt, ennek hiányában egy nyitott fiasításos keretet. A család minden fárasztó és a méhekre annyira ingerlő oktan anyakérés nélkül is megmondja 3—4 nap alatt, hogy van-e anya, vagy nincs.

A felelet az lesz, hogyha anya van, az anyabölcsőt lerombolja és a fiasításra anyabölcsőt nem emel. Ekkor várjuk türellemmel a pázást! Ha nincs anya, az anyabölcsőt elfogadja vagy anyabölcsőket emel. Mivel a nyitott fiasításból csak másodrangú anya lehet, szerezzünk prima anyabölcsőt és azzal anyásítsuk!

4. Egyesítés.

Az egyesítésnél főszabály az, hogy csak egykorú és természetű méheket egyesítsünk! Tehát: gyöngé anyacsaládot gyöngé anyacsaláddal, gyöngé első rajt gyöngé első rajjal, vagy ki nem rajzott néppel!

Utórajokat csak utórajokkal!

Ez pedig legsikeresebben úgy történik, ha megelőző napon az egyesítendőket átvizsgáljuk és annak anyját, amelynél legtöbb és legzártosorubb fiasítást találjuk meghagyjuk, a másokét megsemmisítjük, hogy árvaságot érezzenek s könnyebben egyesüljenek.

Következő napon mézes vízzel gyöngén megpermetezzük, az árva népet egyszerűen az anyához adjuk. (Kaptárokról átrakjuk keretéstől, kasoknál előbb üres kasba dobatjuk s úgy öntjük be.)

Ott, ahol pupos fiasítást találunk, vagy hereköltő (nem párazott) anyával, vagy ályanyakkal (petező munkások) van dolgunk. Ha hereköltő anya van jelen, azt megsemmisítjük s a következő napon anyásítjuk a családot. Ha pupos fiasítást és szórványos petézést látunk, (3—5 egy sejtben) ott ályanyák vannak már. Ha a kaptár mozdítható, (egy) az orvoslása ez: egy erős család anyját kalitkába zárván, egy keret népével együtt az ályanyás fészkébe tesszük. Most a két kaptárt elcseréljük és 24 óra múlva, midőn a két nép már kicserélődött, az anyát szabadon bocsátjuk.

Ha mozdíthatatlan, akkor az összes népet kiséperjük és 3—4 keret nyitott fiasítást viszünk át egy erős családtól és ugyanennyi keretről (anya nélkül!) a fiatal népet is áttereljük.

Donáth Aladár

méh. szakt.

A mi vándorgyűlésünk.

Már csak napok vannak addig. Julius 20-án, Nagysármáson lesz: méhésztélllyel összekapcsolva! Méhésztársak! Jőjjetek el mindnyájan! Hozzátok el szíveteknek minden melegét! S mint ama földi tűz, törjön égve kebletekből az ügyszeretet, a lelkesedés lángja: hadd lássa világ, hogy kincseket rejt szűkebb hazánk földje s háta egyaránt! A viszontlátásig!

Szírius.

Mézsüret idején.

A méhészkedésnek, a méhész-gazdaságnak a legfőbb, mondhatnám egyedüli végcélja, hogy mézet, még pedig minél több mézet nyerjünk. Ezt akarta biztosítani az a legelső embertársunk, aki az erdőben talált és méhek által lakott faodút, illetőleg fatörzset megfelelőleg levágva, azt és vele együtt a méheket lakása közelébe telepítette, de végeredményében a mézhozam fokozására törekszik az a kiváló természettudós is, aki, ha a gyakorlati méhészettel nem is foglalkozik, de finom műszerei segítségével a méhek szervezetét, annak képességeit iparkodik minél ataposabban megismerni.

A szorgalmas kis méhecske virágról-virágra szállva lankadatlan buzgalmommal gyűjti az isteni nektárt. Örömpresve viszi haza takaréktárába, kis lakásába. Mert okos kis fejecskéje nemcsak a jelenre gondol, hanem az önmagának és a fajának fenntartását is iparkodik biztosítani.

Amíg az éltető napsugár virágba borítja a fűvet, a fát, az erdők, ligetek és rétek virágait gondtalanul, játszva élhetné le rövidke életét, de ha nem törődne a jövővel, ha nem gondoskodnék a megélhetés eszközeiről, a zord idő beköszöntével önönmaga, és vele faja is befejezné földi pályafutását.

Pedig de sokáig tart, amíg a földre térített hófehér leplet felszívja a várva várt napsugár és elfújja az enyhe tavaszi szellő! De sokáig tart a téli börtön!

Sok, sok mézre van a méhcsaládnak szüksége, hogy azt a hosszú időszakot, amelyben nemcsak gyűjtő, hanem mindenféle

külső munkára szolgáló képességeit pihentetnie kényszerül, rendszerben, egészségben és jó erőben élhesse keresztül.

Jól tudja ezt a szorgalom mintaképeül teremtett kis méhecske. Amíg csak módjában van, gyűjti is a mézet fáradhatatlanul. Iparkodik magát, illetőleg családját minden körülmények között biztosítani. Ebbeli törekvésében a szükségesnél nagyobb tartalék-készletet is hord össze.

A méheknek ezt a tulajdonságát használja fel a maga előnyére az ember és a tőle telhető módon iparkodik a méhek gyűjtési ösztönét minél jobban hasznosítani. Olyan körülmények közé helyezi méheit, úgy szereti őket, hogy minél több mézet gyűjtsenek be.

A begyűjtött mézet azután megosztja. Meghagyja nekik azt a mennyiséget, amelyre a következő mézgyűjtés időszakáig szükségük van, a fölösleget pedig gondozása és fáradtsága jutalmául elveszi. Az előrelátható, gondos gazda azonban ezt a mennyiséget sem használja fel mind a maga céljaira, hanem egy bizonyos mennyiséget tartalékkul ebből is félretesz, hogy válságos időkben tegyen, amivel kis munkásait felsegíthesse.

Amennyiben csak a felesleget veszi el a méhész a méhektől és annak az elvételét a méhek minden további megkárosítása nélkül eszközli, rendjén is van a dolog. A mai mozgó rendszerű kaptárakkal és a méhkezelés mai fejlődött állapotában könnyen és simán is megy ez a mézszüret.

Bezzeg nem így volt régen! Különösen addig az időig, amíg a nem mozgatható rendszerű méh lakásokkal voltak kénytelenek őseink gazdálkodni.

Egy kis lyukat ástak a földre. Meggyűjtottak benne egy darab kénszalagot, olyat, amelyet a hordók kifüstölésére szoktak használni vagy egyszerűen kénport hintettek az ott elhelyezett parázsra. Azután föléje tették a kijelölt kast vagy köpűt, Ruhával, rongygyal körül is burkolgatták, hogy annál biztosabban és hatóságosabban végezhesse el a kénfüst öldöklő munkáját.

Ezután már misem állta útját a méz elvételének. A fáradhatatlan munkásokat a szorgalmas gazdákat, lakások és vagyonkájuk félelmetes és vitéz őrzőit megölte a gyilkos füst.

Bizony borzasztó kép. Ezért kellett annak a dolgozó kis méhnek keserves munkával agyongyötörnie önönmagát. Ez a jutalma kitartó munkájának, odaadó fáradtságának!

Bizony, bizony szomorúan sívár világitásban tűnteti fel ez az eljárás a teremtés koronájának hálátlan lelkületét.

Elődeinket még csak mentegethetjük valahogy célszerűtlen méh lakásaikkal, fogyatékos ismereteikkel.

Ma már azonban az ilyen eljárásra nincs mentség. A legenyhébb szóval is lelketlenségnek, minősíthetetlen és lenézésre méltó kegyetlenségnek kell megbélyegeznünk. Hasonló annak az

embernek a tettehez, aki, hogy keservesen összekuporgatott egy-néhány garasunkhoz juthasson, képes bennünket is a túlvilágra küldeni.

Ha a kasból akarjuk a mézet elvenni, azt ma már a kidobolás segítségével végezzük.

Kidobolásra a legnehezebb kasokat választjuk ki. Nem csupán és nem éppen azért, mert ezekben van a legtöbb méz, hanem arra való tekintettel is, hogy a méz túlságos felszaporodása a méhcsalád abnormális állapotának vagy az anya-szaporító képességében rejlő fogyatékságának lehet a következménye s a következő esztendőben, túlságos mértékben lefoglalván a sejteteket, már csak ezáltal is, megakadályozza a méhcsaladot abban, hogy népességre nézve kellőleg kifejlődhessék.

A kidobolást akkor végezzük, amikor a méh-anyák, már természetesen is, a petézést a legalacsonyabb mértékre csökkentették és a kikelő fiasítás is már kis mennyiségű, A mi vidékünkön szeptember végén vagy október havában. Ha a kas csúcsát levágjuk vagy ott megfelelő lyukat vágunk a füstölést is segítségül vehetjük a méheknek a lépekről való elűzéséhez.

Ennek sikerültével nyugodtan vághatjuk ki a kasból a lépeket. Nem kellett barbár munkát végeznünk. A méheket nem kellett legyilkolnunk. Sőt fel is használhatjuk őket gyengébb méhcsaládaink felerősítésére.

A lépek fiasításos részét beszabhatjuk kereteinkbe, betehetjük őket kaptárainkba vagy ha csak kasokkal gazdálkodnánk megfelelően elhelyezve kiköltethetjük és felnevelhetjük a fiasítást bármelyik kevésbé kiépített kasunkban is.

A mozgatható keretekkel bíró kaptárakból hasonlíthatatlanul könnyebb a méz elvétele. Leszoktettjük vagy legfeljebb óvatosan lesöpörjük a mézes keretekről a méheket és evvel minden nagyobb gond és fáradság nélkül miénk a méz.

A célszerűen berendezett, mozgatható keretekkel bíró méhlakásnak nagy előnye még az is, hogy nem kell a mézszürettel őszig várakoznunk, hanem akkor vehetjük ki belőlük a mézet, amikor annak kivétele céljainknak, gazdaságunk érdekének a legjobban megfelel.

A mézet, mint lépmézet vagy mint pergetett mézet használjuk fel háztartásunkban vagy értékesíthetjük a kereskedelemben.

A lépméz kilogramját jobban fizetik, de az ekként eladott lépekben tömredek anyagot és munkát veszünk. Az ekként eladott lépekkel gyengítjük az eredményes méhészkedés egyik legfontosabb erősségét, az olyannyira szükséges lép-tartalékot.

A kaptár megszerkesztése, célszerű berendezésének feltalálása után talán semmi sem olyan nagy fontosságú a méhkezelés fejlődésében, mint a mézpörgető megalkotása, a melynek dissósége

Hruschka volt cs és kir. őrnagy nevéhez fűződik. A mézpörgető segítségével a sejtek éveken át használhatók maradnak. A méheket általuk felmenthetjük a sok mézbe és fáradságba kerülő építkezéstől. Módot és alkalmat nyújthatunk nekik, hogy munkaképességüket a mézgyűjtés terén minél előnyösebben fejthessék ki.

A mézpörgető segítségével könnyen és tisztán hozhatjuk a mézet olyan formába, a melyben az a legkönnyebben felhasználható és a legcélszerűbben kezelhető.

A mézpörgető előnye még az is, hogy segélyévet az egyes, például az akác-, hárs- stb. mézfajokat különállóan is gyűjthetjük vagy megfelelő pergetéssel célszerűen elegyíthetjük és így mézünk minőségét, ízét és zamatját, illetőleg azoknak alakulását — már természetesen csak amennyire a körülmények engedik — befolyásolhatjuk.

Amilyen nagy szerepe van a szőlő leszüretelésekor a sajtónak, olyan fontos a pörgető szerepe a mézszüretkor. És ha öröm, kacagás, vig kötődés, dal, sőt zene veri fel szüretkor a hegyoldalt, nem kisebb örömet okoz a pergető gyors és kiadó forgása a család apraja-nagyja körében sem. — Ott van az apa, anya mellett Jolánka, Gyula, Margitka, Pistika, Etuska, Samuka is, akik boldogan egymással vetélkedve iparkodnak a pergetőt hajtani, hogy munkálkodásuk alapján jogot szerezhessenek a boldog nyalakodásra.

De velük örvedenek szülőik is, mert a kifolyó isteni nedű szorgalmuknak, fáradságuknak édes jutalma a pergetés haladásával mutatkozó kedvező eredmény alapján megelégedéssel tekintenek vissza végzett munkájukra és boldogsággal szemlélik annak szép eredményét.

Az idén június hónap, a legelejétől eltekintve, kedvezőtlen volt reánk nézve. Eleddig még csak keveset is pergethettünk.

Adja Isten, hogy az időjárás megváltozásával reánk méhészekre is felsüssön az éltető és teremő napsugár, borítsa virágba a rétet, a mezőt és segítse elő, hogy vigan foroghasson a pergető és teljenek mézes-bödöneink. Bizony reánk férne már egy jó esztendő.

Takács Gyula.

Az okszerű méhészet, a méhek különféle haszna, jelentősége, szerepe a mezőgazdaságban, kiváltképp a gyümölcsösben.

(Folytatás és vége.)

Ha azután nagy erőlködéssel mégis megszabadul, ez a szegény méhnek az életébe kerül, mert a bentrekedt

fullánkkal a belő is elszakad! Nem úgy a darázsfélék, ezeknek a fullánkja olyan, mint a varrótű, egy bizonyos darázs képes az embert, mindenféle megsérülése nélkül, többször egymásután megszúrni! Magánál a méhszúrásnál nem a méhszúrás, nem a fullánk okozza a fájdalmat, hanem a méreg, ami be lesz lövelve a megszúrt testrészebe! A méhméreg vegyi összetétele nem volt tisztázva a legújabb időkig! Volt rá idő, a mikor jó magam esanáltsávnak hittem! Most már azonban tisztázva van ezen kérdés is! A méhméreg alluminált (fehérje) méreg egyenrangú méreg a csörgő kigyó mérgével! Tehát valóban ezer szerencse, hogy csak oly igen apró adagban van jelen a méhnél. Tény azonban az is, a következő dolgokat tapasztaltam ezen a téren több mint negyedszázados méhészkedésem alatt! Mennél dúsbabb a mézhordás, mennél nagyobb a meleg, a méhszúrás annál intenzivebb, fájdalmasabb; továbbá még egyet; a vizes kézen arcon a méhszúrás semmi fájdalmat nem okoz, elveszti teljesen bántó hatását!

Hogy ezen két fennebbi tünetnek mi a magyarázata? Az elsőben bizonyára a hangyasav játsza a szerepet. Míg a méhméreg vegyi összetételét nem ösmerték, addig elég févcsen a hangyasavat tartották annak. A hangyasav azonban, amint konstatálva van, csupán csak oldja azon bizonyos fehérje vegyületet. Általánosan ösmert vegyészeti igazság az különben, a savak általában hevült állapotban erősebb, fokozottabb hatásúak, mint lehült, avagy épen hideg állapotban. Ama második körülmény is, bármilyen bihetetlenül hangozzék is, újra hangúlyozom, megdöntetetlen tény, a vizes kéznél és az arcnál; bár erre való nézve, bevallom őszintén elfogadható magyarázatot adni nem tudok! Tény az továbbá, hogy a méhszúrásnak egyes betegségekben kitűnő gyógyhatása van. Így Neiszer György azt írja első művében «A méhek tenyésztése»-ben a 16. oldalon: «En ismertem egy 8—9 éves fiucska, kinek már születésétől fogva az ótvar a szemében volt, még pedig oly nagy mértékben, mikor szemekre nem látott semmit. Minden alkalmazott szer nem volt képes a bajon segíteni, míg végre a fiut egy nap a kertben, mikor az atyja meléhe mellett játszott, egy rajméh megtámadta és anynyira összeszurkálta, hogy feldagadt arcában 3 napon belül a szemeket az orrtól nem lehetett megkülönböztetni. Végre negyedik nap a daganat lohadni kezdett és minő nagy volt a szülők meglepetése, midőn azt vették észre, hogy a daganattal együtt az ótvar is eltűnt örökre a fiucska arcáról.» Továbbá itt is tudok egy esetet Szigetszent-

miklóson. Egy méhésztársat, kit a lábszáraiban székelő kószvény annyira elővett, hogy már járni is alig volt képes. a pusztá lábszáraira alkalmazott többszöri méhszúrás teljesen kigyógyította a bajából. Magamon pedig egyszer azt tapasztaltam számos évekkel azelőtt, kinzó fejförcsömét a nyakamon ért egyetlen méhszúrás nem egészen 1 óra alatt teljesen megszüntette!

Hogy a méhek a mezőgazdaságban illetve a gyümölcsösökben mennyi hasznot hajtanak a virágok öntudatlan megtermékenyítésével arra nézve a következő eseteket olvastam, illetve tapasztaltam. Ausztráliában annak idején, mikor ösmertté vált, sok gyümölcsfát telepítettek a levándorlók! Ámde hiába volt minden fáradozásuk, hiába volt a dús tropikusi klíma, a dús kövér szűz talaj, a fák csak nem termettek gyümölcsöt. Azután végtére is méhtörzseket hozattak és azokat elhelyezték szanaszét a gyümölcsösökben, mire csakugyan még is kapták a kívánt dús gyümölcstermést. Azt is olvastam valaha, ha jól emlékszem reá a Fricks Rundshauban. Sziléziában, ahol a repcél nagyban termelik, a következő tünetet észlelték: az olyan repcétáblák, melyeknek szélein a méhtörzseket elhelyezték, aránytalanul dúsabb termést hoztak gazdáiknak. Igen, mert a virágról virágra szállingáló, szaporán gyűjtő méhek már akár a testükből kiáradó szaggal, akár a rezgésükkel lezavarták a (repcé)-virágokról az ugynevezett penészbogarakat, a repcének eme hatalmas félelmes ellenségét! A magam életében pedig azután ezt tapasztaltam. Szülőföldemen Losoncapátfalán Nógrádban azegény atyám életében volt egy nagy gyümölcsösünk, a mely azonban boldogult atyám nem csekély hosszúságára csak igen ritka évben hozta meg a kívánt termést. Atyám halála után anyám tudtával beleegyezésével kivettem akkoriban méhesemet a gyümölcsösbe vagyis a szilvásba. Két évet állottak méheim a szilvásban, de volt is mind a két évben oly nagy szilvatermés, hogy a fa galvai lefödendeztek a rengeteg szilva alatt. Mindezek megcáfolatlan tények, a mikhez csupán azon észrevételemet fűzöm hozzá, hogy a hatás valóban csattanó legyen, ahhoz két dolog szükséges magában a gyümölcsösökben állítani fel a méhtörzseket, még pedig lehetőleg nagyobb számban. Mennél távolabb vannak elhelyezve a méhtörzsek a gyümölcsöstől, a repcétábláktól és mennél kisebb számban, a kívánt eredmény annál jelentéktelenebb lesz (e tekintetben).

A méhészetből azonban még erkölcsi haszon is há-

ramlik az emberekre. A vérbeli méhészt megtanítják türelemre, sima nyugodt bánásmódra, tisztaságra és rendre. Kis állatkáink mint élő példányképet nyújtják élénk ama nagy igazságot, hogy «Az egyetértés hatalom!». A méhészt elvonják a könnyelmű léha szórakozásoktól, kiváltkép. a korhelykedéstől. A méheknél tudtommal nagyobb antialkoholista állatot nem ismerek. A méhek a jókedvű berúgott embert ki nem állhatják, azonnal meglámdják dühösen!

Ezen utóbbi tünetnek az a magyarázata; rájöttek arra, az alkohol feloldja, immunissá hatálytalanná teszi a 'méhmérge' képező alluminát vegyületet, vagyis egyetlen védelmi fegyverüktől fosztja meg őket! Innen a méhek határtalan gyűlölete az alkohol irányában!

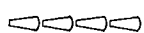
Prónay Albert.

Nagy talajművelő gépbemutató Kolozsváron.

A Kolozsváron szeptember 5—8-ig tartandó tenyészállat és IX. mezőgazdasági gép- és terménykiállításokkal kapcsolatban nagy talajművelő és vetőgép bemutató is lesz Kolozsvár város (Gazd. akadémia) és Szászfenes község határában. Erdély rohamos mezőgazdasági fejlődésében a gépkultúra mind nagyobb fért kezd hódítani és ez tette szükségessé, hogy az E. G. E. kiállításával kapcsolatban egy nagy gépbemutató is rendeztessék. A gazdáknak és gépgyárosoknak közös érdeke, hogy e bemutaton minél többféle gép kerüljön bemutatásra és az egyes és kettős rendszerű váltó ekéken kívül, különösen a motorikus erőre berendezett szántó és talajművelő gépek bemutatására hívjuk fel a gépgyárosok figyelmét, még pedig az olyan gépek bemutatására, amelyek *hegyoldalon is jó munkát végeznek*. A gazdaközönség körében már is általános az érdeklődés és a kiállításon és bemutaton előrelátólag nagyarányú vásárlások fognak történni. A szept. 7-én tartandó országos birtokpolitikai nagygyűlésre az ország minden részéből összeseregülő gazdák nagy része már szeptember 6-án, a bemutatás napján Kolozsváron lesz.

Méhésztársakhoz!

Julius hó 20-án tartandó vándorgyűlés és méhész estély műsorát alább közre adjuk, tisztelettel kérjük tehát méhésztársainkat — a gyűlés és estély sikerének előmozdítása, célunk elérése érdekében — sziveskedjenek arra minél többen eljönni s magokkal még 1—1 vendéget is hozni. A gyűlés és estély igen népesnek, érdekesnek és a legkényesebb igényeket is kielégítőnek ígérkezik.

MEGHIVÓ

MÉHÉSZETI VÁNDORGYŰLÉSRE.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET

EZ IDEI VÁNDORGYŰLÉSÉT F. ÉVI JULIUS HÓ
20-ÁN D. E. FÉL 11 ÓRÁTÓL KEZDŐDŐLEG
BÁRÓ JÓSIKA GÁBOR ELNÖKLETE ALATT

MÉHÉSZ-ESTÉLLEL

KAPCSOLATOSAN NAGYSÁRMÁSON TARTJA
MEG, MELYRE AZ EGYESÜLET ELNÖKSÉGE
MINDEN ÉRDEKLŐDŐT EZENNEL TISZTELET-
TEL MEGHIV

A vándorgyűlés tárgysorozata:

1913. év július 20-án d. e. fél 11 órakor.

1. Elnöki megnyitó.
 2. „A népkaptárról” előadást tart Dr. Baiázs Ferenc, az Erdélyrészi Méhész-egyesület főtitkára.
 3. „A méhlegelőről”: Takács Gyula máv. mérnök.
 4. A méhesben gyakorlati előadást tart Donáth Aladár méhészeti szaktanár és Püskök Gyula állomás vezető úr.
- D. u. fél 2 órakor *közébed.*
„ „ 4 órakor kirándulás a kissármási gázkutakhoz, azoknak megtekintése, a gázzról és kutakról a gázkirendeltség egyik szakembere előadást fog tartani.

A vándorgyűléseni részvétel díjtalan.

Vonatérkezések és indulások Nagysármásra és vissza:
Budapest és Brassó felől érkeznek: reggel 5⁵⁵, d. u. 12⁴³, este 8⁵
Beszterce felől: d. e. 10⁴⁷, d. u. 4⁰⁰
Budapest és Brassó felől indul: reggel 3⁵¹, d. e. 10⁴⁷, d. u. 4⁰⁰
Beszterce felől indul: reggel 5⁵³, d. u. 12⁴³

Az Erdélyrészi Méhészegyesület elnöksége a kolozsvári és Bpest felől jövő vendégekkel július hó 19-én este 10⁵¹-kor indul egy III. oszt. külön

kocsiban. III. oszt. jegy ára Kolozsvártól Nagysármásig egész jegy 4 20 K, féljegy 2.10 K Ha a kirándulók 20-an lesznek, mindenkinek csak féljegyet fizet.

Jegyzet. A közebéden egy teríték ára 2.50 K. Akik ezen részt óhajtanak venni, sziveskedjenek részvételüket legkésőbb július hó 15-ig Dr. Balázs Ferenc egyesületi főtitkárhoz Kolozsvár, Mészáros-u. 3. sz. okvetlen bejelenteni.

MEGHIVÓ AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZEGYESÜLET
VÁNDORGYÜLEÉSÉVEL KAPCSOLATOSAN F.
ÉVI JULIUS HÓ 20-ÁN NAGYSÁRMÁSON AZ ÓVODA HELYI-
SÉGBEN ESTE FÉL 8 ÓRÁTÓL KEZDŐDŐLEG — SAJÁT
PÉNZTÁRA JAVÁRA TARTANDÓ

MÉHÉSZ-ESTÉLYRE.

V É D N Ö K Ö K:

Br. Bánffy Kázmér
Nagyenyed.

Br. Jósika Gábor
Kolozsvár.

Gr. Béldy Ferenc
Mezőméhes.

E L N Ö K Ö K:

Veszprémi Antal
főszolgabíró.

Szász István
jószáigazgató.

Ugron Ferenc
földbirtokos.

A L E L N Ö K Ö K:

Dr. Acsay Sándor
telepítési titkár.
Bokor Károly
törvsz. bírós.

Borbély Ferenc
kincs. telepkez.

Dr. Csérer Lajos
gazd. szaktanár.
Dr. Erdődy Endre
tb. m. f. orvos.

Dr. Lengyel Boldizsár
tb. főszolgabíró.

Dr. Ondrejkovics R.
posta táv. tanácsos.
Tokaji László
E. G. E. titkára.

Dr. Zsögön Béla
E. M. E. ig. alelnöke.

T I T K Á R:

Dr. Balázs Ferenc
E. M. E. főtitkára.

P É N Z T Á R N O K:

Zsögön Rácz Mihály
E. M. E. pénztárnoka.

J E G Y Z Ő:

T. Szeöcs Sámuel
E. M. E. jegyzője.

R E N D E Z Ő K:

Ady Sándor
Biedermann Ferenc
Csögör Károly
Donáth Aladár
Fellner Endre
Halász Gábor

Hutter Gerő
Ifjász Lajos
Kádár Elemér
Kondor Géza
Dr. Kovács István
Lakatos László

Lehőcz János
Dr. Loky Zoltán
Püsök Gyula
Rákosi Albert
Schiller Henrik
Schuller István

Schuller Frigyes
S. Suta Sándor
Stief Ottó
Szász Dezső
Szász Ferenc

Dr. Szilágyi György
Szilágyi Márton
Tamás Jenő
Takács Gyula
Török Bálint

Varró Miklós
Dr. Ványolós Miklós
Zsigmond Gyárfás
Dr. Zsögön Géza

BELÉPTI-DIJ: Személyjegy 2 K. Családjegy 3 személyre 5 K.
3 személyen felül minden személy 1 K.

JEGYEK előre is válthatók Zsögön R. Mihály pénztárnoknál Kolozsvár, rendőrségi pénztár vagy Püskök Gyula máv. állomásvezetőnél Nagysármáson.

Méhész-estély műsora:

1. „A méhészet szépségei“-ről előadást tart Donáth Aladár méhészeti szaktanár.
2. „L’Campanella“ Jules Egghárdtól, zongorán játsza Haas Olga k. a.
3. Népdalokat énekel Frank Margit k. a., zongorán kíséri Gárdonyi Erzsike k. a.
4. „Bűnösök oltalma“ Pályi Edétől, szavalja: Tamás Jenő ur.
5. Énekel Bitay Annuska k. a., zongorán kíséri Haas Olga k. a.
6. A méz feldolgozásáról szabad előadást tart özv. Kremnitzkyné Fröhlich Ilona urnő.
7. Népdalokat énekel Tamás Jenő ur, zongorán kíséri Gárdonyi Erzsike k. a.
8. „Nővér“ Inczédi Lászlótól, szavalja Haas Olga k. a.
9. Kuplékat énekel Fellner Endre ur.
10. Zongorán játszik Gárdonyi Erzsike k. a.

KEZDETE FÉL 8 ÓRAKOR.

Előadás után tánc.

Jó zenéről, étel és italról gondoskodva lesz.

A nőket kérjük egyszerű ruhában megjelenni.

Egyesületi élet.

Az egyesület telepén tartott tanfolyamok beszámolója.

A nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. miniszter ur a folyó évben két tanfolyam megtartását engedélyezte, mindkettőt földmives gazdák részére. Mindkét tanfolyamon az oktatással Donáth Aladár méhészeti vándortanító bizatott meg. Az első tanfolyam május 14-től 31-ig tartott, 21 hallgató vett részt a tanfolyamon és képesítő vizsgát tettek a következők: Kapusi Dénes, Antal Dénes, Mészáros Domokos, Izsák Domokos, Máthé Lajos, Gyurka Péter, Gothárd Ferenc, Agoston János, Ulbrich Rezső, Veres János, Zsigmond Sándor, Braun Ferenc, Héjjas Sándor, Jakab József, Botos Ferenc, Halászi Ferenc, Leszárt János, Deák Gyula, Rózsa István, Váradi Márton, Kovács Miklós.

A második tanfolyam június 2-ától 19-ig tartott a vizsga június 19-én tartatott meg igen sok vendég rendkívüli érdeklődése mellett.

A földmivelésügyi miniszterium képviselőjében Krendits Ferenc min. titkár jelent meg.

A vizsga elméleti és gyakorlati alapon tartatott meg igen szép sikerrel, e fölött a miniszterium megbizottja teljes elismerését fejezvé ki a tanfolyamot vezető méhészeti vándortanítónak. A második tanfolyamon a következők nyertek képesítést: Farkas Zoltán, Kokovec János, Király Sándor, dr. Viski Ferenc, Pál Dénes, Dénes György, Mugere János, Balázs Imre, Gábor Mózes, Székely Miklós, Csernay Tibor, Vanka Tódor, ifj. Dávid Lajos, Balázs János, Pap Valér, Boldizsár István, Pap János, Vincze György, Mord Siegfried.

Ezek után a tanfolyam hallgatói között a nagyméltóságu földmivelésügyi kormány kegyes adományozásából Valló Árpád kiváló méhészünknek, a gödöllői állami méhesgazdaság kitünő vezetőjének a legutolsó és legalaposabb kutatások alapján megírt becses munkája, — amely megérdemli, hogy minden méhész szakkönyvtárát díszítse — egy-egy példányát, a Szilasi Zoltán által szerkesztett és már az előbbi évfolyamaiból közkedveltségnek örvendő «Méhészeti zsebnaptára», valamint a méhészeti gyakorlatához szükséges 1 db. kaptárt és a legszükségesebb eszközök osztatott szét.

A tanfolyam végvizsgáját követő vice-versa beszédekről, melyeket a magas kormány derék kiküldötte, az egyesület főur elnöke és buzgó vezetőségének több érdemes tagja — mintha egymással versenyeztek volna — elmondottak és a melyekből a kiváló ügyszeretet sugárzott ki, annyit vagyok bátor jellemzésül fölemlíteni, hogy az eddig — az egyesület telepén — tartott számos tanfolyamon hallgatói oda, mint anyabölcsőjükhöz örömmel, édes emlékekkel és meleg szeretettel zárandokolnak még ma is, mint ahol őket a szeretet fogadta ismeretlenül és az bocsátotta haza, hogy kötelékével az egyesülethez kapcsolja.

Igaza van tehát hazánk németajku koszosur költőjének Lenau Miklósnak, mikor így ír:

«Welt befreien kann die Liebe nur.»

(A világot szabaddá tenni csak a szeretet képes.)

Dr. Ványolós Miklós.

TARTALOM: Természet szerinti méhészet. Chorus Iván. -- Védekezés, rajzás meggátálása, kirajzott családok és rajok átvizsgálása, egyesítés. Donáth Aladár. -- A mi vándorgyűlésünk. Szírius. -- Mézszüret idején. Takács Gyula -- Az okszerű méhészet, a méhek különféle haszna, jelentősége, szerepe a mezőgazdaságban. kiváltkép a gyümölcsösben. Prónay Albert. -- Nagy talajmivelő gépbe-mutató Kolozávaron. -- Méhésztársakhoz! -- Egyesületi élet. Dr. Ványolós Miklós. -- Hirdetések.

Junius havi

A m. kir. XII. kerületi méhészeti szaktan. veszt.

Sorszám	A mérlegen álló méhcsaládok súlyváltozása				Méhjárás napjai	A vidék flórájának fontosabb mézelői. A virágzás kezdete és vége	A baromter állás	
	A kaptár neve	Súly-növekedés		Súly-apa-dás				
		Kg.	gr.	Kg.				gr.
1	Országos	7	200	4	600	**Fehér here 1-30-ig ** Rózsafélék 1-30-ig Kerti zsálya 1-20-ig Jázmin 2-15-ig Fehér-bodza 6-18-ig Fagyal 15-30-ig Galagonya 10-24-ig Lyceum 1-30-ig Bálványfa 10-30-ig P. gyüszűv. 15-25-ig Ny.-hérics 6-26-ig K. csillagfürt 10-20-ig M. atracél 15-30-ig *F. eper 10-40-ig Aprólevelű hárs 15-27-ig Vadrepce 10-30-ig **Baltacim 20-30-ig.	Allandó szép Szép idő Változó Esz. hó vagy szél	
2	Donáth-féle	10	230	6	450			
3	Hungária	4	100	1	750			
4	*Átmeneti							
5	*Kuphas							

A mostoha időjárás mellett is, mint értesítnek, kielégítő eredménygorgobón 1 q mézet pörgettek Dezsői János jeles méhésztársunk több propolisz helyett behordották és a réseket ezzel tömték be.

Szeretettel kérem t. méhésztársaimat a megfigyeléseikre vonatkozóan.

Kolozsvár, 1913 június 31-én.

* Most vannak beállítva. — ** A jelzettek a hónap végén túl is.

Megfigyelések.

Álló megfigyelő és kísérleti állomás adatai.

A méheknél feltűnő jelenségek, megfigyelések		A májusi időjárás változásai				Jegyzetek
		Várható időjárás	Szélirány.	Felhőzetes és derült napok	Csapadékos és száraz napok	
10-én túl a herék üldözése, a fiasítás csökkenése és rohamos fejlődése.	Változó	1-4. Ék.	1-7-ig részb. bor.	1-5-ig száraz.		E hó folyamán jelentkezett 42 raj. Az utolsó jelentk. 19-én, gyönyörű időben. Hat utórajt a rossz idő miatt etettem. Pörgettem 2 q mézet. csupán 12 nagyobb kaptárból. Folytatom, ha lehet
		4-6. Dn	8-án borult.	5-én csap.	5. . .	
		6-8. O.	9-18-ig tb. borult	6-8-ig száraz.		
		8-10. Dk.	19-én derült	8-án csap.	8. . . .	
		10-11. O.	20-25-ig tb. borult.	9-14-ig száraz	14-15. . .	
		13-17. É.-Én.	26-30-ig telj. borult.	14-15 csap.	20-22. . .	
		17-20. Dk.		16-22-ig tb. csap.	23-30. . . .	
	22. O.		23-30-ig állandóan csapadékos.	14. U		
	23-27 Dn					
	27-30. N.					

el: Stadler Dezső Császártöltésen, aki 5 q mézet, Purv János Ma-megfigyelése között arról értesít, hogy a kaptár friss festékét a méhek kat minél számosabban küldjék be hozzám (Boldog-utca 31.).

Donáth Aladár,

méh. szaktan., a megfigyelő állomás vezetője.

Pályázati hirdetés.

Az okszerű méhészet ismertetése és terjesztése céljából tanítók és lelkészek részére a máramarosszigeti, pápai, székelykeresztúri és temesvári állami tanítóképző intézetknél folyó évi július hó 10-től július hó 27-ig terjedő időközben 20—20 hallgató felvételével egy-egy méhészeti tanfolyam fog tartatni.

A tanfolyam hallgatói az intézetek helyiségeiben ingyen elszállásolást és ételmezést nyernek s ezenkívül arcképes igazolványuk alapján váltott félharmadosztályú jegy ára pedig a tanfolyam sikeres befejeztével megtérítetik.

A tanfolyamokon a kaptárkészítést is tanítani fogják s a résztvevők a saját kezűleg készített kaptárokat és egyéb legszükségesebb kezelési eszközöket a tanfolyam végzésével adományként magukkal vihetik.

A tanfolyam hallgatói a tanfolyam tartama alatt az intézeti házirend hatálya alatt állanak s ahhoz szorosan alkalmazkodni tartozik.

A pályázni szándékozók felhivatalnak, hogy egy koronás okmánybélyeggel ellátott folyamodványukat, — azon tanítóképzőintézet megnevezésével, hol a tanfolyamot végezni óhajtják, — a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez címezve lehetőleg egy hónappal a tanfolyam kezdete előtt nyujtsák be.

Budapest, 1913. május 31.

Földmívelésügyi miniszter.

Eladó nemesített méhcsaládok és anyák!

Tulzaporulat miatt eladók: 100 nemesített méhcsaládot részint országos méretű háromszoros kaptárakban, részint átmeneti kaptárakban, (Gyékénykas, 10 keretes ládával.

A kaptár darabja: 20 munkás, 10 részben hereépítményű kerettel, tömör péppel, mézzel és fiatal anyával most 35 korona, az átmeneti kaptárak darabja 20—24 korona helyben.

Anyaméhek, anyaszállítóban, — mely egyuttal szoktató is — kíséző méhekkel: júniusban 3 K 50 fillér, júliusban 3 korona, augusztusban 2 korona, szeptemberben 3 korona, októberben 4 korona utánvéttel. Az összeg előleges beküldése esetén az anyákat díjtalanul szállítom.

Júliusban rajokat, egy kilogrammot meghaladó sulyban, egy keret utraváló mézzel, mézkamrának használható 8—10 keretes ládával együtt: 14 korona.

Augusztus—szeptember havában 12 korona árban a pénz előleges beküldése, vagy utánvét mellett szállíttatnak méhtelepemről.

Kolozsvár, Boldog-u. 31.

Donáth Aladár.